

Innlegg på den nordiske KNS-konferansen 7.mars 2024

Litt om meg selv:

Mitt navn er Tone Kristin Rekstad. Jeg arbeider på en privat ideel barnehage med 80 barn i alderen 0-6 år. Jeg er utdannet barne-og ungdomsarbeider med et fagbrev fra 2001. Deretter gikk jeg 3 år på høyskole og tok en bachelorgrad som barnehagelærer 2006-2009. Jeg kom inn på høyskole uten studiespesialisering, men med realkompetanse og relevant fagbrev. Dette er noe regjeringen har bestemt skal være mulig for de som vil ha mer ansvar og kompetanse innen samme bransje som fagbrevet.

Mitt arbeid med barn har alltid vært preget av ydmykhet over hvor mye det kreves av ansatte innen oppvekst for å gi barn en best mulig barndom. Faglig kompetanse, men også blant annet relasjonell og emosjonell kompetanse.

Refleksjon over praksis er noe vi hele tiden arbeider med og må hele tiden drive utviklingsarbeid rettet mot rett kompetanse på rett sted til rett tid. Alt dette til barnas beste. De gode rammene rundt barnet skal gi rom for at alle barna skal oppleve inkludering på en god måte og at barnehagene skal ha en inkluderende praksis spesielt rettet mot barn med særskilte behov.

Videreutdanning, et gode eller en byrde?

Jeg har ofte drevet en avdeling alene som pedagogisk leder der jeg sammen med tre barne- og ungdomsarbeidere har utgjort personalet på en småbarnsavdeling 0-3 år. I Norge har vi både pedagognorm og bemanningsnorm men den gjelder for hele barnehagen under ett og kan fordeles der det er hensiktsmessig. Etter en del år kjente jeg at jeg trengte mer kompetanse på spesielt dette med å lede utviklingsarbeid og veilede kollegaer, foreldre og studenter. Dette er noe av det som interesserer meg mest med mitt arbeid som barnehagelærer, og av egen interesse begynte jeg å undersøke muligheter.

I 2018 kjente jeg at jeg var klar for videreutdanning og søkte på en av utdanningsdirektoratets videreutdanningstilbud. Jeg valgte her i samråd med arbeidsgiver, språk og språkmiljø i barnehagen. Utdanningsdirektoratet tilbyr videreutdanning til lærere og barnehagelærere med den finansieringsmodell som er forskjellig for yrkesgruppene. For barnehagelærere vil arbeidsgiver få 100 000 kroner for å tilrettelegge for videreutdanningen gjennom to semestre som tilsvarer 30 studiepoeng. Et 50% studie. Valg av emne på videreutdanningen er det først utdanningsdirektoratet som tilbyr gjennom høyskolene, slik at det kan drives generell kompetanseheving i hele landet på det Utdanningsdirektoratet ser vi trenger mer kompetanse på. Så vil det bli en

sak mellom arbeidsgiver og barnehagelærer å se på hvilken kompetanse barnehagen trenger, og som barnehagelæreren kan heve sin kompetanse i.

Noe som er viktig i dagens barnehage er hvordan barn med særskilte behov skal ha en individuell tilpasning i det allmenpedagogiske arbeidet. Dette gjelder både de barna som har en sakkyndig vurdering fra pedagogisk psykologisk tjeneste(PPT), men også de barna som trenger ekstra støtte til enkelte utviklingstrinn gjennom barndommen. Dette kan være barn med lette språkproblemer, hjelp til å bedre komme inn i lek både med andre og selvstendig, regulere følelser, følge rutiner, tilpasse seg gruppen osv.

Yrkesgruppene i barnehagen

Det er det viktig med et personale som både blir tilbudt og er villig til å få nok kompetanse til å drive dette arbeidet. I barnehagens rammeplan står det mye om at dette arbeidet skal utføres, men ikke mye om metode for arbeidet. Det krever kompetanse å analysere, planlegge, tilrettelegge, utføre dokumentere og evaluere arbeidet på avdelingen, det krever et godt team og god samhandling mellom yrkesgruppene i barnehagen.

Utfordringer

Som tidligere nevnt får hver arbeidsgiver/eier av barnehagene 100 000 kroner pr studieår for tilrettelegging til sine barnehagelærere i utdanningsdirektoratets

videreutdanning. Dette er midler som arbeidsgiver kan disponere selv i samråd med barnehagelæreren. Utfordringen her er at det finnes ikke noe kontrollorgan som kan etterse om pengene blir brukt på hensiktsmessig måte eller konkrete retningslinjer på hva pengene skal brukes til. Fra utdanningsdirektoratets side kommer det bare forslag til hva pengene skal brukes til, så det blir veldig vilkårlig hvilken tilrettelegging barnehagelæreren får ettersom hvilken arbeidsgiver den har.⁷

Forskjell på kvalitet

Det vil også bli en skjevfordeling av kvalitet på studiet ettersom mange barnehagelærere må bruke store deler av pengene til reising og opphold ved samlinger på studiestedet. De som bor ved de store byene der ofte også studiestedene er, kan bruke mye mer penger på studiedager og pensumbøker som jo hever kvaliteten på studiet.

Arbeidsbyrde

De aller fleste barnehagelærere jobber i en 100% stilling. Ved en videreutdanning med 30 studiepoeng, er det et 50% studie i et helt studieår. Det tilsvarer en arbeidsmengde på 150% for de barnehagelærerne som går videreutdanning. Det er vanlig med kun fri med lønn til studiesamlinger som tilsvarer ni dager pr halvår. Samtidig som barnehagelæreren skal fungere som pedagogisk leder med personal, leder og pedagogisk ansvar for avdelingen sin.

De fleste videreutdanninger er også lagt opp slik at man skal drive et prosjekt eller utviklingsarbeid på sin avdeling i tillegg til det ordinære arbeidet. Her vil det igjen være opp til hvilken arbeidsgiver man har, noen vil få det godt tilrettelagt, men de fleste har det på dette viset.

Utøvelse av ny kunnskap

Hva når man så er ferdig med videreutdanningen? For det første er det få tariffavtaler der det står konkret hva man skal få i lønnsforhøyelse eller andre arbeidsoppgaver etter endt videreutdanning. Det er veldig lite å få, og når man har tatt to videreutdanninger, har man ikke rett på noe mer lønn eller rettigheter. Det finnes ingen stige i tariff slik som lærere i skolen har med masterutdanning. I det daglige arbeidet på avdelingen vil ny kunnskap kanskje føre til en viss utvikling av kvaliteten, men når hverdagen kommer i barnehagen med sykefravær og omstillinger, vil den nye kunnskapen forsvinne i administrering og kun nødvendig omsorg av barn. Vi hører om veldig mange barnehagelærere som ikke har fått noen nye eller endrede arbeidsoppgaver etter endt videreutdanning.

Flat struktur

Noe som også kan være utfordrende er den flate strukturen i norske barnehager. Jeg har veldig gode opplevelser der vi jobber sammen som fagpersoner i team med assistenter og barne- og ungdomsarbeidere, og det er

da jeg føler kvaliteten er på sitt beste. Kompetente, gode kollegaer med god refleksjonskompetanse og gode relasjoner oss kollegaer imellom. Jeg har også opplevd å ikke få utnyttet min kompetanse og engasjement for faget ved at nesten hele arbeidsdagen har gått med til praktisk arbeid uten barn. Slik som vasking av vindu, rydding etter måltid, sortering og strukturering av lagerrom, lage mat til hele barnehagen uten noen barn der av praktiske administrative grunner. Med flere yrkesgrupper inn i barnehagen vil mye av dette gjøres av de rette personene, og kompetansen på barn vil være i arbeidet med barna, ikke vasking av bord uten barna tilstede.

Min personlige opplevelse den siste tiden

Nå går jeg på min andre videreutdanning, og kjenner jeg er stadig på utkikk etter måter å utvikle meg på samtidig som jeg er med på å heve kvaliteten på barnehagen jeg jobber på.

Videreutdanningen jeg går nå heter veilederutdanningen, og er på 30 studiepoeng. Den handler om profesjonsveiledning, pedagogisk veiledning, veiledningskompetanse og refleksjonsarbeid. Vi veileder i grupper, foreldre, kollegaer, hverandre, studenter og ledere. Jeg har også i år fått 100 000 kroner til tilrettelegging på mitt arbeidssted. Budsjettet er klart og jeg fører regnskap selv med alle kvitteringer og det jeg trenger av dokumentasjon. Jeg må selv betale for kjøring av bil, parkering, pensumbøker og utstyr, så får jeg

tilbakebetalt av arbeidsgiver ved dokumentasjon. Dette er tidkrevende og ressurskrevende i tillegg til den vanlige jobben min. Min leder sa også her om dagen at deler av mine 100 000 kroner kunne føres over til den andre barnehagelæreren som tar en annen videreutdanning, ettersom jeg hadde igjen litt på budsjettet mitt før jul.... dette er nok ikke god personalpolitikk og viser hvor komplekst og ressurskrevende systemet for videreutdanning gjennom Utdanningsdirektoratet kan være.

En kan tenke seg at en videreutdanning der en kan få penger fra staten for å få heve kompetansen sin er lettvinnt og greit. Men det er nok noen utfordringer som vi må arbeide videre med.